

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A
REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

DROGOVÉ TRESTNÉ ČINY

Autor práce: Roman Šanda, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Jiřímu Hruškovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

ŠANDA, R. *Drogové trestné činy : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2019. 50s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Klíčová slova: omamná látka, psychotropní látka, droga, trestný čin, trestní zákoník.

Tato bakalářská práce se zabývá tématem drogových trestných činů. Cílem práce je jednoznačné stanovení podmínek trestní odpovědnosti za dva vybrané drogové trestné činy a stanovení odlišností trestněprávní úpravy zvolených drogových trestných činů v České republice s odpovídající právní úpravou ve vybrané zemi EU.

V teoretické části je nejdříve představen cíl a metodika práce. Ve druhé kapitole jsou popsány základní pojmy, které s daným tématem souvisí a stručně charakterizovány všechny drogové trestné činy. Další kapitola sleduje historický vývoj právní úpravy drogových trestných činů.

V praktické části jsou analyzovány skutkové podstaty vybraných trestných činů a následně je provedena komparace trestněprávní úpravy v České republice s odpovídající právní úpravou ve vybrané zemi EU.

ABSTRACT

ŠANDA, R. *Drug Crimes : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2019. 50 s. Supervisor : JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Key words: narcotic substance, psychotropic substance, drug, crime, criminal code.

This bachelor thesis deals with the topic of drug crimes. The aim of the thesis is to unambiguously determine the conditions of criminal liability for two selected drug offenses and to determine the differences in the criminal law regulation of selected drug offenses in the Czech Republic with the corresponding legislation in the selected EU country.

The theoretical part introduces the aim and methodology of the work. The second chapter describes the basic concepts related to the topic and briefly characterizing all drug offenses. Another chapter follows the historical development of the legal regulation of drug offenses.

The practical part analyzes the facts of selected criminal offenses and then compares criminal law legislation in the Czech Republic with corresponding legal regulations in a selected EU country.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	10
2 CHARAKTERISTIKA DROGOVÝCH TRESTNÝCH ČINŮ.....	12
2.1 Stručná charakteristika drogové trestné činnosti v ČR.....	14
3 VÝVOJ PRÁVNÍ ÚPRAVY DROGOVÝCH TRESTNÝCH ČINŮ	18
3.1 Před rokem 1961.....	18
3.2 Po roce 1961	20
3.3 Od roku 2009.....	22
4 ANALÝZA SKUTKOVÉ PODSTATY TRESTNÉHO ČINU NEDOVOLENÁ VÝROBA A JINÉ NAKLÁDÁNÍ S OMAMNÝMI A PSYCHOTROPNÍMI LÁTKAMI A JEDY PODLE § 283 TZ A VÝKLAD VYBRANÝCH ZÁKONNÝCH ZNAKŮ	25
4.1 K odst. 1.....	25
4.2 K odst. 2.....	28
4.3 K odst. 3.....	30
4.4 K odst. 4.....	31
4.5 K odst. 5.....	32
5 ANALÝZA SKUTKOVÉ PODSTATY TRESTNÉHO ČINU PŘECHOVÁVÁNÍ OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY A JEDU PODLE § 284 TZ A VÝKLAD VYBRANÝCH ZÁKONNÝCH ZNAKŮ	34
5.1 K odst. 1.....	34
5.2 K odst. 2.....	35
5.3 K odst. 3.....	36
5.4 K odst. 4.....	37
6 KOMPARACE TRESTNĚPRÁVNÍ ÚPRAVY ZVOLENÝCH „DROGOVÝCH“ TRESTNÝCH ČINŮ S ODPOVÍDAJÍCÍ PRÁVNÍ ÚPRAVOU VE VYBRANÉ ZEMI EU	38

ZÁVĚR.....	47
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	49

ÚVOD

Téma drogových trestných činů se v dnešní době stává stále více aktuálním. V médiích neustále čelí informacím o trestných činech spojených s užíváním omamných a psychotropních látek. Užívání těchto látek totiž není nic nového. Již naši předci tyto látky hojně využívali. Velké zastoupení měly drogy v oblasti léčitelství, kde se užívaly například k utlumení bolesti zraněného.

Pozitiva omamných a psychotropních látek jsou již známa, ale časem se také začala dostávat na povrch jejich negativa. Nežádoucí účinky mohou mít drogy na lidské zdraví, psychiku a celkový život člověka. Ve většině případů jsou uživatelé drog vyřazeni na okraj společnosti a jejich návrat do běžného života je velmi těžký. S užíváním drog je většinou spojena také další trestná činnost. Člověk, který potřebuje finanční prostředky pro pořízení drogy je schopen spáchat další trestný čin. Největším problémem jsou však důsledky ekonomické, které následně ovlivňují celou společnost. Do ekonomických důsledků je možné zařadit nejen zřizování nápravných a léčebných zařízení pro osoby závislé na omamných a psychotropních látkách, ale především nedovolený obchod s omamnými a psychotropními látkami. Pro určité lidi se jedná o hlavní zdroj příjmu, ale pro většinu lidské společnosti jde o ztrátu finančních prostředků. Z nelegálního obchodu nezískává stát žádné finanční prostředky, jako je tomu v případě zákonného prodeje zboží.

S objevením negativní vlivů se začala formovat také trestněprávní úprava v této oblasti. V minulém století upravoval drogové trestné činy dřívější československý trestní zákon z roku 1961. S tím, jak začaly vznikat nové látky, bylo třeba toto odvětví legislativně upravit. První úpravou bylo vytvoření zákona č. 167/1998 Sb, Zákon o návykových látkách. Změny, které se v této oblasti postupem času udály, odráží také současný trestní zákoník, zákon č. 40/2009 Sb.

Téma bakalářské práce bylo zvoleno především proto, že problematika drogových trestných činů je a podle mého názoru stále bude velmi aktuální a ve společnosti hodně diskutované téma. Nedovolený obchod s látkami s psychotropním a omamným účinek je stále velkou měrou zastoupen v rámci organizovaného zločinu a nese s sebou rizika pro zdraví a život společnosti. Na druhou stranu však nelze zapomenout na přítomnost těchto látek v historii společnosti a jejich využití v léčitelství.

Nejdříve jsou v práci popsány základní pojmy, které s tématem bakalářské práce souvisí. V další kapitole je provedena základní charakteristika drogových trestných činů. Následuje přehled historického vývoje trestněprávní úpravy zvolených drogových trestných činů. Historický vývoj je rozdělen na tři části. Nejprve je popsán stav před vznikem prvního trestního zákoníku. Následně je popsán zákon, který vešel v platnost v roce 1961 a v poslední části je popsána podoba současného trestního zákoníku a rozdíl oproti zákonu původnímu. Pro zpracování teoretické části bylo využito především internetových a knižních zdrojů. Seznam použité literatury je k dispozici na konci bakalářské práce.

Praktická část bakalářské práce se zaměřuje na analýzu skutkových podstat vybraných drogových trestných činů a srovnání trestněprávní úpravy vybraných drogových trestných činů v České republice s odpovídající právní úpravou ve zvolené zemi Evropské unie, kterou Spolková republika Německo. Zmíněný stát byl vybrán na základě toho, že Česká republika má s Německem blízký vztah v porovnání s ostatními zeměmi EU a značnou společnou historii. Pro získání informací ohledně trestněprávní úpravy drogových trestných činů ve Spolkové republice Německo bylo využito především veřejně dostupných internetových zdrojů.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jak již bylo zmíněno v úvodu bakalářské práce a vyplývá to i z jejího názvu, hlavním tématem jsou drogové trestné činy. Cílem práce je jednoznačné stanovení podmínek trestní odpovědnosti za dva vybrané drogové trestné činy „nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy“ podle § 283 TZ a „přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy“ podle § 284 TZ a stanovení odlišností trestněprávní úpravy zvolených drogových trestných činů v České republice s odpovídající právní úpravou ve vybrané zemi EU.

Meritem bakalářské práce, pro splnění stanovených cílů, je čtvrtá kapitola s názvem *Analýza skutkové podstaty trestného činu nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy podle § 283 TZ a výklad vybraných zákonných znaků*, dále pátá kapitola *Analýza skutkové podstaty trestného činu přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy podle § 284 TZ a výklad vybraných zákonných znaků*. Na druhý stanovený cíl práce se orientuje šestá kapitola *Komparace trestněprávní úpravy zvolených „drogových“ trestných činů s odpovídající právní úpravou ve vybrané zemi EU*, která se zaměřuje na právní úpravu drogových trestných činů ve Spolkové republice Německo.

Při srovnání vybraných drogových trestných činů byly zvoleny následující kritéria:

- Znaky skutkových podstat zvolených drogových trestných činů podle českého a německého trestního zákoníku.
- Tresty, které je možné za vybrané trestné činy uložit.
- Přístupy, které jsou využívány v obou zemích ve vztahu k přechovávání předmětných látek určených pro vlastní nebo cizí potřebu.

Pro dosažení stanovených cílů byly v bakalářské práci uplatněny následující metody zkoumání:

- studium odborné literatury, právních předpisů a souvisejících internetových zdrojů,
- analýza dvou vybraných drogových trestných činů,
- komparace trestněprávní úpravy drogových trestných činů na území České republiky s odpovídající právní úpravou v Německu.

Klíčovou odbornou literaturou byl především komentář k trestnímu zákoníku od Šámala a kolektivu autorů. Mezi nejdůležitější právní předpisy patří zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. Pro dosažení druhého stanoveného cíle byly stěžejní německé internetové zdroje, které byly využity pro šestou kapitolu práce.

2 CHARAKTERISTIKA DROGOVÝCH TRESTNÝCH ČINŮ

Úprava drogových trestných činů vychází ze zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Drogové trestné činy upravuje hlava VII, kde se nachází trestné činy obecně nebezpečné. Hlava VII je dále rozdělena na dva díly. Drogové trestné činy jsou zařazeny do Dílu 1 - Trestné činy obecně ohrožující. Zařazení do kategorie trestných činů obecně ohrožujících vychází z faktu, že k naplnění skutkové podstaty drogových trestných činů stačí pouze ohrožení společenských vztahů, zájmů a hodnot.¹

Trestní zákoník upravuje primární drogovou kriminalitu, která označuje trestné činy související s neoprávněným nakládáním s omamnými a psychotropními látkami. Konkrétně jsou tímto zákonem upraveny následující trestné činy:

- § 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy,
- § 284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu,
- § 285 Nedovolené pěstování rostlin obsahujících omamnou nebo psychotropní látku,
- § 286 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu a
- § 287 Šíření toxikomanie.

Ke zmíněným ustanovením náleží ještě § 289 Společná ustanovení.² Toto ustanovení odkazuje na právní předpisy, které určují látky, jejichž výroba a jiné nakládání s nimi se považuje za trestný čin. Předmětné ustanovení zmocňuje také vládu ČR k přijetí nařízení pro určení toho, co je považováno za jedy ve smyslu ustanovení § 283, 284 a 286 TZ a co za rostliny a houby obsahující OPL. Ve skutkových podstatách uvedených drogových činů se vyskytují základní pojmy jako omamná a psychotropní látka či jed.

¹ KUCHTA, J. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část.* Praha : C. H. Beck, 2009. s. 343.

² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11, s. 419-421.

Omamná a psychotropní látka je označení pro látku, u které vzniká nebezpečí chorobného návyku nebo psychických změn nebezpečných pro společnost nebo pro toho, kdo je opakovaně bez odborného dohledu používá. Omamné a psychotropní látky jsou řazeny mezi návykové látky.³ Návykové látky jsou charakterizovány v § 130 trestního zákoníku, kde jsou definovány tak, že se jedná o alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky, které jsou způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.⁴ Do omamných látek se řadí například kokain, konopí, heroin nebo morfin. Mezi psychotropní látky se řadí LSD, amfetamin či metamfetamin.⁵

Omamné a psychotropní látky (OPL) byly původně uvedeny v přílohách zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách. Momentálně jsou uvedeny v přílohách 1-7 nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek.

Stanovení jedů se nachází v nařízení vlády č. 467/2009 Sb., kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů. Podle § 1 uvedeného nařízení vlády jsou jedy chemické látky, které jsou uvedeny v příloze č. 1 daného nařízení vlády. Dále se jedná o chemické přípravky, které obsahují nejméně sedm procent takové chemické látky.⁶

Dále je ve skutkových podstatách některých drogových trestných činů, uváděn pojem prekursor. Tímto pojmem je myšlena látka, která je určena k nezákonné výrobě omamných a psychotropních látek chemickou nebo metabolickou cestou. Prekursory jsou uvedeny v kategorii 1 přílohy I nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 273/2004, o prekursorech drog, v platném znění.⁷

Dalším důležitým pojmem jsou přípravky obsahující omamnou a psychotropní látku. Zákon o návykových látkách definuje přípravky obsahující OPL jako roztok nebo směs ve všech fyzikálních stavech obsahující jednu nebo více návykových látek nebo

³ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník : komentář*. Praha : C.H.Beck, 2009. s. 2616.

⁴ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník : komentář*. Praha : C.H.Beck, 2009. s. 1233.

⁵ ČESKO. Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek. *Sbírka zákonů České republiky*. 2013, částka 178, s. 7776-7787.

⁶ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník : komentář*. Praha : C.H.Beck, 2009. s. 2618.

⁷ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář, 2. vydání*. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2865.

jeden a více prekursorů. Výčet přípravků obsahující OPL je k dispozici v příloze č. 8 nařízení vlády č. 463/2013 Sb, o seznamech návykových látek.⁸

Protiprávní jednání u drogových trestných činů souvisí s neoprávněným zacházením s omamnými a psychotropními látkami, přípravky obsahujícími OPL, prekursory nebo jedy. Je však třeba rozlišovat účel zacházení s uvedenými látkami. Pokud se jedná o úkony související s vědeckými a lékařskými účely, nejedná se o trestný čin. Podmínky toho, zda se jedná o trestný čin, stanovuje zákon o návykových látkách. Dále tento zákon uvádí podmínky, kdy lze bez povolení zacházet s látkami, které jsou uvedené v přílohách č. 1, 2, 5, 6 a 7 nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek. V přílohách č. 3 a 4 nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, jsou uvedeny látky, pro jejichž použití je třeba povolení vydávané Ministerstvem zdravotnictví.⁹

2.1 Stručná charakteristika drogové trestné činnosti v ČR

Drogové trestné činy prošly v rámci historie určitým vývojem. Tento vývoj je zaznamenán ve třetí kapitole této práce. Momentální podobu skutkových podstat příslušných drogových trestných činů však lze shrnout do několika odstavců. Následující podkapitola analyzuje trendy, k nimž došlo v oblasti drogových trestných činů.

Trestnou činnost, která je páchána v souvislosti s drogovou kriminalitou, je možné rozdělit na čtyři skupiny trestných činů:

- Trestné činy, jejichž cílem je vytvořit nabídku drog či poptávku po drogách (nedovolená výroba a obchod),
- Trestné činy spáchané pod vlivem drog – především násilné trestné činy,
- Trestné činy zaměřené na získání drog – především majetková trestná činnost,
- Trestné činy spáchané na drogově závislých osobách – trestné činy proti svobodě a lidské důstojnosti.¹⁰

⁸ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář, 2. vydání*. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2864.

⁹ NOVOTNÝ, F. *Trestní zákoník 2010*. Praha : Eurounion, 2010. s. 577.

¹⁰ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. s 211.

Nejdůležitějšími faktory, které mohou způsobovat závislost na omamných a psychotropních látkách, jsou:

- Biologické a psychologické faktory:
 - osobní predispozice,
 - vrozená závislost dětí, jejichž matky byly v těhotenství narkomanky,
- Sociální faktory:
 - působení rodiny,
 - vliv okolního prostředí,
 - problémy v partnerských vztazích,
 - druh vykonávané profese, která umožňuje snadný přístup k omamným a psychotropním látkám,
 - vliv masmédií (sdělovacích prostředků).

Důležitou součástí drogové kriminality je také její kontrola a prevence. V současné době se rozlišují tři skupiny prevence. První z nich je prevence primární, která se snaží snížit zájem mladých lidí o návykové látky a tím zabránit vzniku drogové závislosti. Následně se rozlišuje prevence sekundární, jejíž hlavním úkolem je zachycení rizikových skupin a jejich terapeutické zabezpečení. Prevence terciární se snaží zabránit recidivě drogově závislých jedinců.

V rámci programu prevence je snaha o omezování nabídky omamných a psychotropních látek. Na omezování nabídky OPL má vliv volba vhodné legislativy, kterou by se potlačil nezákonný obchod s drogami, zkvalitnění a zvýšení mezinárodní spolupráce, kam patří INTERPOL nebo EUROPOL, vybudování vhodného informačního systému, který by sloužil k popisu drogové scény či zajištění odborných pracovníků, kteří se zabývají drogovou problematikou. Kromě omezování nabídky je se třeba také snažit o omezování poptávky. K tomu měl sloužit například celostátní program prevence, který se zaměřoval na snížení počtu drogově závislých osob a byl součástí Národní strategie protidrogové politiky ČR v letech 2005–2009. A v případě již závislých osob je nutné zajistit jejich efektivní léčbu.¹¹

¹¹ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. s 215-216.

Nejčastějším problémem, který musí útvary spojené s vyšetřováním drogových trestných činů řešit, jsou domácí výroby pervitinu. Pachatelé upřednostňují tyto menší domácí laboratoře před velkovýrobou. Domácí výroby lze lépe skrýt před zraky veřejnosti než velkoobjemové výroby. Tyto domácí laboratoře však mohou představovat velké riziko pro své okolí, může zde dojít například k výbuchu a tím poškodit okolní byty a domy.

V případě velkovýroby pervitinu se navyšuje jejich počet v souvislosti se zahraničními organizovanými zločineckými skupinami. Organizované skupiny jsou většinou vietnamské nebo albánské národnosti. V rámci velkovýroby je pervitin vyroben v České republice a poté je předprodáván do zahraničí.¹²

S tím souvisí další trend spočívající v nakupování OPL v příhraničních oblastech České republiky a poté dovezení zpět do své země. Například Němci nakupují pervitin či marihuanu na tržištích v severních Čechách a poté odjíždí zpět do Německa. Hlavním důvodem je zvyšující se poptávka po uvedených drogách v zahraničí, především tedy v Německu.

Velmi závažná je snaha nahrazovat tradiční drogy syntetickými látkami. U syntetických drog se využívá toho, že v okamžiku uvedení na trh nepodléhají regulaci, neboť obsahují takové chemické látky, které nejsou zakázané a než dojde k úpravě legislativy, objeví se opět látky nové. Syntetické drogy mohou mít mnohonásobně větší účinek než drogy klasické.¹³ Nebezpečnost syntetických drog dokládá také případ, který se stal v průběhu září 2018 na Ostravsku. Do oběhu se dostal syntetický kanabinoid, po jehož užití zemřel člověk a další skončili se zdravotními potížemi v nemocnici. Látka měla pocházet z Polska, odkud je dovážena do ČR vedle asijských zemí, většina syntetických drog.¹⁴

K prodeji OPL se začal hojně využívat internet. Tento způsob prodeje se těšil velké oblibě a momentálně se jedná o masivně rostoucí způsob prodeje omamných a psychotropních látek. Značný podíl na tom může mít také fakt, že dorůstá generace,

¹² ZEMAN, P, ŠTEFUNKOVÁ, M a TRÁVNÍČKOVÁ, I. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. s. 14.

¹³ ZEMAN, P, ŠTEFUNKOVÁ, M a TRÁVNÍČKOVÁ, I. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. s. 14-16.

¹⁴ HUMPL, L. Na Ostravsku mohou být tisíce dávek nebezpečné drogy, varuje policie. *Týdeník policie*. [Online] 12. Září 2018. [6. Leden 2019.] Dostupné z WWW: <https://tydenikpolicie.cz/na-ostravsku-mohou-byt-tisice-davek-nebezpecne-drogy-varuje-policie/>.

kteřá se na internetu pohybuje kařždý den. Prodej látek přes internet je daleko jednodušší, jelikoř boj proti drogovému internetovému trhu je složitější kvůli vysoké anonymitě a enormnímu nárůstu. Přes internet se prodávají nejen syntetické látky, ale také tradiční omamné a psychotropní látky nebo vybavení pro jejich výrobu a pěstování těchto drog.¹⁵

Podle výroční zprávy Národní protidrogové centřály za rok 2017 bylo nejvíce spácháno drogových trestných činů naplňující skutkovou podstatu trestného činu nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek podle §283 TZ. Nejčastějšími pachateli těchto trestných činů v letech 2002 až 2017 byly osoby vietnamské národnosti. Nejvíce zajištěných pěstíren a rostlin, ale i celkově největší nápad zjištěných drogových trestných činů je v Praze a ve Středočeském kraji. Poté následují většinou další krajská města, kde mají pachatelé větší prostor pro konání trestné činnosti.¹⁶ a ¹⁷

¹⁵ ZEMAN, P, ŠTEFUNKOVÁ, M a TRÁVNÍČKOVÁ, I. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. s. 16.

¹⁶ NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA SKPV PČR. Výroční zprávy. *Policie České republiky*. [Online] 2017. [6. Leden 2019.] Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/soubor/vyrocní-zprava-za-rok-2017.aspx>, s. 70-93.

¹⁷ NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA SKPV PČR. Výroční zprávy. *Policie České republiky*. [Online] 2016. [6. Leden 2019.] Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/soubor/vyrocní-zprava-za-rok-2016.aspx>, s. 78.

3 VÝVOJ PRÁVNÍ ÚPRAVY DROGOVÝCH TRESTNÝCH ČINŮ

Kapitola popisuje historický vývoj právní úpravy drogových trestných činů na území České republiky. Je rozdělena na tři hlavní části. Jedná se o období před rokem 1961, poté od roku 1961 až do roku 2009 a následně od roku 2009 až do současnosti.

3.1 Před rokem 1961

Po roce 1848, v němž proběhly značné státoprávní a společenské změny, bylo třeba provést reformu trestního práva. Prvním důležitým zákonem, který se týkal drogových trestných činů, byl zákon č. 117/1852 ř.z., *o zločinech, přečinech a přestupcích*. Tento zákon vešel v účinnost 27. května 1852 a týká se jedů a léčiv v oblasti živnostenského podnikání. Podle § 354 Neoprávněný prodej léčiv vnitřních i zevnitřních nebylo povoleno prodávat léčiva vnitřní nebo zevnitřní jinde než v lékárnách oprávněných nebo domácích. Co se týče podávání drog, tak podle § 377 bylo trestné pouze užívání odvaru z makovic při dětech, za což hrozil trest ve výši jednoho až šesti měsíců vězení. Trest hrozil za takové jednání, že po požití odvaru došlo k vážnému poškození zdraví či usmrcení.¹⁸

Po skončení první světové války chtěli lidé co nejdříve zapomenout na období válečných let a začít si užívat období míru. Velmi oblíbenou byla v té době cigareta, ke které se začaly přidávat další drogy. V hlavním městě se opět objevovalo kouření opia. O desetiletí později se v českých zemích začínají objevovat kanabinoidy, které se sem dostávaly ze Středomoří. Vedle kanabinoidů si velký zájem získal také kokain. Ten začaly užívat všechny vrstvy společnosti, od pražské smetánky, přes studenty, herce a umělce až k prostitutkám. Policejní záznamy z tehdejší doby odhadovaly na deset tisíc lidí užívajících kokain v hlavním městě.¹⁹

Hlavním důvodem šíření tak velkého množství drog byla nedostatečná legislativa. V tehdejší Československu byl nelegální obchod s drogami považován pouze za přestupek, čemuž odpovídaly také tresty. Maximální peněžitý trest sahal do

¹⁸ FIDESOVÁ, H. Drogy-info. *Historický nástin právní úpravy drogových trestných činů*. [Online] 2014. [10. Leden 2019.] Dostupné z WWW: http://txt.www.drogy-info.cz/index.php/drogova_situace/legislativni_ramec/aplikace_prava/historicky_nastin_pravni_upravy_drogovych_trestnych_cinu.

¹⁹ NOŽINA, M., VANĚČEK, M. *Národní protidrogová centrála 1991-2016*. Praha: Tiskárna ministerstva vnitra ČR, 2016. s. 14.

výše dvaceti tisíc korun. S tím, že nejčastěji byly udělovány pokuty mezi sto korunou až deseti tisíci korunami. Pokuta mohla být změněna v trest odnětí svobody, v celkovém trvání až do tří měsíců. Nejčastěji se však jednalo o dobu jednoho měsíce. Tyto sankce tak nebyly způsobilé k zabránění obchodu s OPL. Ve většině případů se po zaplacení pokuty nebo po propuštění z vězení lidé opět vraceli k protiprávní činnosti. Velmi mírnou legislativu v Československém státě využívali také obchodníci s drogami z jiných zemí. Z legislativy totiž vyplývalo, že pro méně závažné delikty není dovoleno vydávat stíhané osoby do jiných států.²⁰

Výraznějším zvratem v tomto mírném legislativním období bylo přijetí nového zákona č. 29/1938 Sb., *opiový zákon*. Tento zákon prováděl Mezinárodní opiovou úmluvu č. 159/1922 Sb. z. a n., Mezinárodní opiovou úmluvu č. 147/1927 Sb. z. a n. a Úmluvu o omezení výroby a úpravě distribuce omamných látek č. 137/1933 Sb. z. a n. Díky zavedenému zákonu se výroba, zpracování, příprava, rozdělování, obchod, dovoz, tranzit a vývoz omamných látek podroboval úřednímu dozoru.²¹

Období po druhé světové válce bylo ve znamení útlumu drogové scény. Za příčinou stojí především rok 1948 a nástup komunistů k moci. Tím se země uzavřela vůči západním zemím. Důslednou kontrolou pohybu zboží a lidí přes hranice se Západem se minimalizoval zahraniční obchod s drogami. Drogy ze zahraničí byly do Československa zavlečeny pouze v případě, že někteří občané pobývali v zahraničí nebo naopak cizinci v zemi studovali nebo pracovali. Pokud však byly drogy do Československa pašovány tímto způsobem, většinou sloužily pro vlastní spotřebu nebo pro známé.²²

Nová ustanovení o nedovolené výrobě a držení omamných prostředků a jedů byla doplněna zákonem č. 86/1950 Sb. Tento zákon v sobě zahrnuje nově i drogové trestní činy podle § 197 a § 198, konkrétně se jedná o trestný čin nedovolené výroby a držení omamných prostředků a jedů. Podle § 197 se za trestný čin považuje výroba, dovoz, vývoz, opatření jinému nebo přechovávání omamných prostředků nebo jedů. U § 198 se za trestný čin považuje výroba pro vlastní potřebu, opatření jinému nebo přechovávání předmětu určeného k neoprávněné výrobě omamných prostředků a jedů.

²⁰ NOŽINA, M., VANĚČEK, M. *Národní protidrogová centrála 1991-2016*. Praha: Tiskárna ministerstva vnitra ČR, 2016. s. 14-19.

²¹ MAHDALÍČKOVÁ, J. *Zákon o návykových látkách - komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2017. s. 3.

²² NOŽINA, M., VANĚČEK, M. *Národní protidrogová centrála 1991-2016*. Praha: Tiskárna ministerstva vnitra ČR, 2016. s. 18.

Zákon obsahoval ještě společné ustanovení § 205, které umožnilo ministru spravedlnosti přijmout nařízení, které upravuje, jaké látky se považují za omamné prostředky a jedy ve smyslu § 197 a 198. Zákon č. 86/1950 Sb. byl později novelizován zákonem č. 63/1956 Sb.²³

3.2 Po roce 1961

Dne 1. ledna 1962 vstoupil v účinnost trestní zákon č. 140/1961 Sb., který se podobal zákonu předchozímu. Cílem tohoto zákona bylo chránit zájmy společnosti, ústavní zřízení České republiky, práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob. Oproti předchozímu zákonu zde byla prohloubeno materiální pojetí trestného činu. O trestný čin se nejednalo v případě, že čin sice jinak vykazoval znaky trestného činu, ale jeho stupeň nebezpečnosti byl pro společnost nepatrný. V zákoně č. 140/1961 Sb. byla obsažena kritéria, na základě kterých bylo možné určit konkrétní stupeň nebezpečnosti činu pro společnost. Byla zde ustanovení, která se týkala drogových trestných činů, konkrétně § 187 a 188. Jednalo se o nedovolenou výrobu a držení omamných prostředků a jedů a poté obecné ustanovení podle § 195, které umožňovalo ministru spravedlnosti pomocí vyhlášky určit, co je považováno za omamné prostředky. Skutková podstata trestného činu dle § 187 zahrnovala výrobu, dovoz, vývoz, opatření jinému a přechovávání omamných prostředků a jedů bez povolení. Skutková podstata trestného činu dle § 188 zahrnovala výrobu, opatření sobě nebo jinému nebo přechovávání předmětu způsobilého k nedovolené výrobě omamných prostředků a jedů.²⁴

Zmíněná právní úprava neřešila problém držení drog pro vlastní potřebu. Pokud uživatel drog, neohrožoval své vlastní okolí, nemohl být za držení drog pro vlastní potřebu trestně odpovědný. Proto bylo pro policii v té době velmi těžké dokázat prodejcům drog, že je skutečně prodávají a nemají je jen pro vlastní potřebu. Tento zákon také nepostihoval jednání spočívající ve svádění k toxikomanii. Jediná věc, která mohla být trestně stíhána, bylo ohrožování mravní výchovy mládeže, pokud byly hmotným předmětem útoku osoby nezletilé.

²³ NOŽINA, M., VANĚČEK, M. *Národní protidrogová centrála 1991-2016*. Praha: Tiskárna ministerstva vnitra ČR, 2016. s. 14-19.

²⁴ ZEMAN, P. *Vývoj právní úpravy některých prostředků odhalování a stíhání drogové kriminality po roce 1990*. Trestněprávní revue. Praha: C.H.Beck, 2007. s. 37.

Kompletní seznam omamných prostředků byl obsažen v příloze číslo tři vyhlášky č. 57/1967 Sb., Vyhláška ministerstev zdravotnictví a spravedlnosti, kterou se provádí vládní nařízení o jedech a jiných látkách škodlivých zdraví. Nedovolenou manipulací s vyjmenovanými omamnými prostředky bylo možné spáchat příslušný trestný čin. Proto osoby zneužívající drogy ze zahraničí dovážely nebo si samy přímo vyráběly látky, které zakázány nebyly. Mezi takové látky patřil například metamfetamin, v období od roku 1977 až do roku 1984, poté byl zařazen na seznam zakázaných látek.²⁵

Legislativní nedostatky, daného zákona a poté vydané vyhlášky, měl odstranit následující zákon č. 37/1989 Sb. Tento zákon již obsahoval trestní odpovědnost za přechovávání omamných prostředků pro vlastní potřebu. Časem se však drogová scéna v Československu stávala horší a bylo třeba udělat změny v legislativě zahrnující drogové trestné činy. V důsledku toho byl přijat zákon č. 175/1990 Sb., který vešel v účinnost dne 1. 7. 1990. Ustanovení dle § 187 a 188 se týkalo nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů. Skutková podstata trestného činu dle § 187 se vztahovala k nedovolené výrobě, dovozu, vývozu, průvozu, opatření jinému nebo pro jiného přechovávání omamné nebo psychotropní látky nebo jedu. Skutková podstata § 188 zahrnovala výrobu, opatření sobě nebo jinému nebo přechovávání předmětu určeného k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky či jedu. Zákon č. 175/1990 Sb. opět zrušil předešlou úpravu týkající se postihu za přechovávání omamných látek pro vlastní potřebu. Zákon č. 175/1990 Sb., obsahoval nově také skutkovou podstatu trestního činu podle § 188a Šíření toxikomanie. Tímto ustanovením mělo dojít k ochraně osob před svedením, podporou a podněcováním zneužívání jiné návykové látky než alkoholu a šíření zneužívání této látky. Daný zákon také definoval pojem návykové látky. Návykovou látkou se podle § 89 považoval alkohol, omamná nebo psychotropní látka či jiné látky, které mohou nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti či sociální chování.²⁶

V předchozích zákonech se řešilo, zda má být přechovávání omamných látek pro vlastní potřebu trestné či nikoliv. Jeden zákon tuto činnost považoval za trestnou, druhý

²⁵ NOŽINA, M., VANĚČEK, M. *Národní protidrogová centrála 1991-2016*. Praha: Tiskárna ministerstva vnitra ČR, 2016. s. 19-20.

²⁶ SOTOLÁŘ, A., a kol. *Povaha problému zneužívání drog v mezinárodních souvislostech. Trestní právo*. Praha: Novartix, 2000. s. 8.

to vzápětí zrušil. Přijetím zákona č. 112/1998 Sb., který nabyl účinnosti 1. července 1998, došlo k vytvoření nové skutkové podstaty trestního činu podle § 187a a tím k zavedení trestného činu přechovávání omamných látek pro vlastní potřebu. V tomto zákoně došlo i k dalším změnám, které vedly ke zpřesnění skutkových podstat trestných činů nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 a 188. Mezi zásadní změny, k nimž došlo v důsledku přijetí výše citovaného zákona, patřilo také zpřísnění trestu odnětí svobody hrozícího za drogové trestné činy a byly také rozšířeny okolnosti, za kterých lze vyšší sankce uložit. Další změnou bylo doplnění skutkové podstaty trestního činu podle § 167 TZ o trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek.

V roce 2002 došlo k dílčím změnám u některých drogových trestných činů. Největší z nich byla změna u § 188a Šíření toxikomanie. Tento trestný čin byl rozšířen o novou okolnost, která spočívá v tom, že pachatel může spáchat trestný čin šíření toxikomanie i pomocí tisku, filmu, rozhlasu, televize, veřejně přístupné počítačové sítě nebo jiným podobným způsobem.²⁷

3.3 Od roku 2009

Dne 1. ledna 2010 nabyl účinnosti zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Tento zákon je stále účinný. V souvislosti s přijetím tohoto zákona byly zcela zásadním způsobem doplněny a pozměněny stávající skutkové podstaty drogových trestných činů.

Prostřednictvím citovaného zákona byl doplněn zcela nový trestný čin podle § 285 Neoprávněné pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku. U daného ustanovení se rozlišuje trestní sazba trestu odnětí svobody za neoprávněné držení v množství větším než malém u konopných látek a u ostatních omamných a psychotropních látek.²⁸

Při porovnání § 187 a § 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy je vidět, že nová úprava vychází z větší části ze starší. V novém znění je rozšířen odstavce 2, kde je uvedena nová okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby týkající se recidivy. Pachatel bude přísněji potrestán, pokud

²⁷ NOŽINA, M., VANĚČEK, M. *Národní protidrogová centrála 1991-2016*. Praha: Tiskárna ministerstva vnitra ČR, 2016. s. 25-27.

²⁸ ZEMAN, P., ŠTEFKOVÁ, M a TRÁVNÍČKOVÁ, I. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. s. 23.

byl za podobný čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán. Další znatelnou změnou je vymezení rozsahu trestného činu. Původní trestní zákon používal pouze pojem větší rozsah. Zatímco současný trestní zákon rozlišuje také značný rozsah a velký rozsah. Vedle trestu odnětí svobody lze za tento trestný čin uložit také trest propadnutí majetku a trest peněžitý.²⁹

Ustanovení § 284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu přineslo změnu v podobě rozdělení omamných a psychotropních látek na měkké a tvrdé OPL. Za měkké OPL se považuje konopí a konopné látky a tvrdé OPL jsou ostatní látky. Za přechovávání konopných drog pro vlastní potřebu je stanovena nižší trestní sazba trestu odnětí svobody než za přechovávání jiných látek. Nově lze kromě trestu odnětí svobody a peněžitého trestu za tento trestný čin uložit trest zákazu činnosti a propadnutí věci.

Ustanovení § 286 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu používá oproti předchozímu § 188 pojem prekursor. Prekursor je zde veden jako jeden z předmětů určených k nedovolené výrobě omamných a psychotropních látek. Ve druhém odstavci daného ustanovení byla doplněna nová okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby spočívající ve spáchání tohoto trestního činu členem organizované skupiny. U základní skutkové podstaty byla zpřísněna trestní sazba trestu odnětí svobody až na pět let.

Oproti původní právní úpravě je § 287 Šíření toxikomanie doplněna o novou okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby spočívající v tom, že se pachatel dopouští tohoto trestného činu jako člen organizované skupiny. V porovnání s původním ustanovením § 188a je doplněn navíc o třetí odstavec, který umožňuje uložit přísnější trest pachateli, který se dopustí trestného činu vůči dítěti mladšímu patnácti let.³⁰ Důvodem stanovení této věkové hranice byl fakt, že děti mladší patnácti let jsou ohrožené osoby a je třeba je chránit proti takovému jednání.

Nařízením vlády č. 467/2009 Sb. Nařízení vlády, kterým se pro účely trestního zákoníku stanoví, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u omamných látek, psychotropních látek, přípravků je obsahujících a jedů, které začalo platit dne 1. ledna 2010, se zavádí, co se považuje za jedy a jaké je množství větší než malé u

²⁹ ZEMAN, P, ŠTEFUNKOVÁ, M a TRÁVNÍČKOVÁ, I. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. s. 30-41.

³⁰ ZEMAN, P, ŠTEFUNKOVÁ, M a TRÁVNÍČKOVÁ, I. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. s. 48-50.

omamných a psychotropních látek, přípravky obsahujících OPL a jedů. Dané nařízení do 23. srpna 2013 určovalo jaké je u jednotlivých OPL množství větší než malé. V případě omamných a psychotropních látek a přípravků obsahujících OPL však bylo toto nařízení nahrazeno nálezem Ústavního soudu č. 259/2013 Sb. Nařízení vlády č. 467/2009 Sb. je tak v současnosti použitelné pouze pro jedy.³¹

Množství větší než malé se určuje podle tabulky, které je v příloze stanoviska Nejvyššího soudu Tpjn 301/2013, která obsahuje hodnoty omamných látek, psychotropních látek a přípravků je obsahujících pro účely trestního zákoníku. Ve zmíněném stanovisku Nejvyššího soudu se definuje množství větší než malé, jako takové množství, které vícenásobně, podle ohrožení vyplývajícího pro život a zdraví lidí ze škodlivosti jednotlivých látek, převyšuje běžnou dávku obvyklého konzumenta.³²

Výklad pojmů jako větší rozsah, značný rozsah a velký rozsah byl sjednocen v usnesení u Nejvyššího soudu sp. zn. 15 Tdo 1003/2012. Zde je určeno, že větší rozsah je desetinásobek množství většího než malého, značný rozsah je desetinásobek většího rozsahu a velký rozsah je desetinásobek značného rozsahu.³³

V průběhu roku 2014 byly seznamy návykových látek přemístěny z příloh zákona o návykových látkách do samostatného nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek. Díky tomuto přesunu je možné do seznamu návykových látek rychleji doplňovat nové OPL a reagovat tak na stále se vyvíjející situaci na drogové scéně.³⁴

³¹ ČESKO. ÚSTAVNÍ SOUD. *Nález Ústavního soudu č. 259 ze dne 23. července 2013 sp. zn. Pl. ÚS 13/12.*

³² MAHDALÍČKOVÁ, J. *Zákon o návykových látkách - komentář.* Praha : Wolters Kluwer, 2017. s. 5.

³³ ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. *Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. července 2014. Posouzení rozsahu množství drogy po účinnosti nálezu č. 259/2013 Sb. Sp. zn. 5 Tdo 714/2014.*

³⁴ ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. *Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu č. 15 ze dne 13. března 2014 [online]. In Sběrka soudních rozhodnutí a stanovisek, Česká republika. 2014. [Online] [1. Únor 2019.] Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/mnozstvi-vetsi-nez-male.aspx>.*

4 ANALÝZA SKUTKOVÉ PODSTATY TRESTNÉHO ČINU NEDOVOLENÁ VÝROBA A JINÉ NAKLÁDÁNÍ S OMAMNÝMI A PSYCHOTROPNÍMI LÁTKAMI A JEDY PODLE § 283 TZ A VÝKLAD VYBRANÝCH ZÁKONNÝCH ZNAKŮ

V této kapitole je rozebrána skutková podstata vybraného drogového trestného činu. Tento trestný čin byl vybrán z důvodu, že se jedná o hlavní drogový trestný čin a jako takový obsahuje typické znaky pro drogové trestné činy.

4.1 K odst. 1

(1) Kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitým trestem.³⁵

Ustanovení poprvé uvádí znaky trestného činu, proto se jedná z hlediska závažnosti o základní skutkovou podstatu trestného činu. Výše uvedené ustanovení popisuje přesné znaky trestného činu a nezmiňuje žádnou jinou normu, na kterou by bylo odkazováno, proto je možné tuto skutkovou podstatu trestného činu označit za popisnou. Jelikož ustanovení popisuje více znaků, stejného druhu, lze tuto skutkovou podstatu označit za složitou.³⁶

Objektem daného drogového trestného činu je snaha o ochranu společnosti a lidí před jejich ohrožením, které plyne z nekontrolovaného zacházení s jedy, omamnými a psychotropními látkami, přípravky obsahující omamnou nebo psychotropní látku či prekursory.³⁷

Objektivní stránku trestného činu tvoří několik níže charakterizovaných způsobů provedení tohoto trestného činu. Těmito jsou neoprávněná výroba, dovoz, vývoz,

³⁵ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 11, 2009, Sv. s. 419.

³⁶ ŠÁMAL, P., a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2016. s. 101.

³⁷ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář*, 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2862.

průvoz, nabídka, zprostředkování, prodej, jiné opatření pro jiného a přechování pro jiného.

Pojmy omamná a psychotropní látka, jed a prekursor jsou vysvětleny v kapitole 2 této bakalářské práce.

Pojem neoprávněná výroba představuje nejen průmyslovou nebo řemeslnou výrobu, ale také i jiné vytvoření omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursoru nebo jedu neoprávněným subjektem.³⁸

Výjimku tvoří proces produkce, což znamená získávání opia, listů koky, konopí a konopné pryskyřice z rostlin, které tyto plody obsahují.³⁹ Další výjimku představuje pěstování rostlin, které slouží k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky či jedu. V případě pěstování těchto rostlin by se poté jednalo o trestný čin nedovoleného pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku podle § 285 TZ. Skutkovou podstatu trestného činu podle § 283 TZ by pěstování takových rostlin naplňovalo v případě, že by se nejednalo o pěstování pro vlastní potřebu, ale sloužilo by pro větší množství odběratelů, tzn. pro prodej, opatření jinému nebo přechovávání pro jiného.⁴⁰

Pojmem dovoz nebo vývoz se podle Jednotné úmluvy o omamných látkách označuje faktická doprava omamných látek z jedné země do druhé, nebo z jedné oblasti do oblasti druhé v rámci jedné země. Trestné je také dovoz, průvoz nebo vývoz pro vlastní potřebu.⁴¹ Pojmem průvoz se označuje doprava daných látek z území jednoho státu na území druhého přes území České republiky.⁴²

K tomu, aby bylo možné dovést nebo vyvést dané omamné nebo psychotropní látky je třeba speciálního povolení. Bližší postup upravuje zákon č. 228/2005 Sb., o návykových látkách, který uvádí, že při každém dovozu návykových látek je třeba

³⁸ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář*, 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2865.

³⁹ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář*, 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2866.

⁴⁰ ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. *Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. března 2016. Spisová značka 11 Tdo 131/2016*. [Online]. [8. Únor 2019]. Dostupné z WWW: <http://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/nejvyssi-soud/2016/151/judikat-ns-11-Tdo-131-2016-GNS20161667>

⁴¹ ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. *Usnesení Nejvyššího soudu č. 50 ze dne 9. listopadu 2011 [online]*. In *Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, Česká republika. 2011*. [Online] [10. Únor 2019.] Dostupné z WWW:

http://www.nsouid.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/6456FCB1EB295A93C1257A4E00674572?openDocument&Highlight=0.

⁴² KUČTA, J. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část*. Praha : C. H. Beck, 2009. s. 370.

dovozní povolení od Ministerstva zdravotnictví a stejně tak při vývozu, je třeba vývozní povolení od stejného ministerstva. Zmíněná povolení jsou vyžadována ke všem látkám, které jsou uvedeny v přílohách nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek.

Nabídka označuje snahu některou z omamných nebo psychotropních látek, přípravku obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursoru nebo jedu v jakémkoliv množství poskytnout někomu jinému. Nejčastěji se jedná o poskytnutí omamné nebo psychotropní látky za úplatu, tzn. prodej, nebo to může být i formou daru nebo výměny. Při učinění nabídky již není přihlíženo k tomu, zda je učiněná nabídka přijata či odmítnuta.⁴³

Za zprostředkování se považuje jakékoliv zajištění kontaktu mezi osobami, které se zabývají nakládáním s omamnými nebo psychotropními látkami, jehož předmětem je dodání uvedené látky. Zprostředkovatel s danou látkou nepracuje, neprodává, nedaruje, nekupuje, pouze zajišťuje dodání domluvené látky. Zprostředkování se nejčastěji využívá mezi kupujícím a prodejcem nebo překupníkem či výrobcem látky.⁴⁴

Prodej označuje situaci, kdy prodávající některou z omamných nebo psychotropních látek předá kupujícímu za dohodnutou finanční odměnu. Tento úkon nemusí znamenat konečný proces, ale může se jednat i o prodej osobě, která látku dále prodává nebo dodává jednotlivým dealerům.⁴⁵

Slovním spojením jinak jinému opatří je míněno neoprávněné opatření omamné nebo psychotropní látky jinému jiným způsobem než je popsáno v § 283 odst. 1 TZ. Jiné opatření může zakládat skutkovou podstatu i jiného trestného činu, takovým příkladem může být například trestný čin krádeže. Opatření si OPL pro vlastní potřebu není považováno za trestné. Trestné je naopak přechovávání omamné a psychotropní látky nebo jedu bez povolení v množství větším než malém podle § 284 TZ.⁴⁶

⁴³ ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. února 2017. Spisová značka 11 Tdo 1432/2016. [Online] [12. Únor 2019.] Dostupné z WWW: <http://kraken.slv.cz/11Tdo1432/2016>.

⁴⁴ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář*, 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2868.

⁴⁵ ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. září 2016. Spisová značka 11 Tdo 705/2016. [Online] [12. Únor 2019.] Dostupné z WWW: <http://www.jurilogie.cz/ecli/ECLI:CZ:NS:2016:11.TDO.705.2016.3>.

⁴⁶ HRUŠKA, J. *Drogové trestné činy de lege lata a de lege ferenda. Trestní právo 3/2011*. Praha : Novartix, 2011. s. 6.

Přechování pro jiného představuje různý způsob držení omamné nebo psychotropní látky, přípravku obsahujícího omamnou nebo psychotropní látku, prekursoru nebo jedu. K naplnění tohoto kroku dochází i v případě, kdy sice osoba nemá danou látku přímo u sebe, ale má ji ve své moci. Může ji mít uloženou například v trezoru, uloženou u jiné osoby nebo zakopanou někde v zemi. Zákonem ani judikaturou není stanovena nutná délka přechovávání, aby se jednalo o trestný čin. Tento fakt může však sehrát svou roli při stanovení druhu trestu a jeho výměry. Přechování opět musí být vykonáno pro jiného. Přechování omamné nebo psychotropní látky bez povolení pro sebe v množství větším než malém je trestné podle § 284 TZ.

Jedná se o ohrožovací trestný čin, který je podle § 283 dokonán již vyrobením, dovezením, provezením, nabídnutím, zprostředkováním, prodáním nebo jiným opatřením jinému nebo přechováním zmíněných látek pro jiného, pokud se tak děje neoprávněně.

Pachatelem daného trestného činu může být kterákoliv fyzická nebo právnická osoba, která je trestně odpovědná. Jedná se o subjekt obecný.

Z hlediska subjektivní stránky je u tohoto trestného činu vyžadován úmysl, podle § 13 odst. 2 TZ.⁴⁷

4.2 K odst. 2

(2) Odnětím svobody na dvě léta až deset let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1

a) jako člen organizované skupiny,

b) ač byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán,

c) ve značném rozsahu, nebo

d) ve větším rozsahu vůči dítěti nebo v množství větším než malém vůči dítěti mladšímu patnácti let.⁴⁸

⁴⁷ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář*, 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2869.

⁴⁸ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 11, 2009, Sv. s. 419.

Druhý odstavce trestného činu doplňuje k základní skutkové podstatě obsažené v prvním odstavci okolnosti, které podmiňují použití vyšší trestné sazby. Z hlediska závažnosti se proto jedná o kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu.⁴⁹

Při vymezení pojmu **organizovaná skupina** je třeba vycházet například z rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 11 Tdo 930/2016. Tento pojem není vysvětlen v trestním zákoníku. Podle judikatury je organizovaná skupina nejméně tříčlenná skupina trestně odpovědných osob, u kterých vzájemná součinnost na realizování trestné činnosti vykazuje takovou míru plánovitosti jejího průběhu a tomu odpovídající koordinaci úkolů jednotlivých členů, že dané okolnosti zvyšují pravděpodobnost úspěšného provedení trestného činu.⁵⁰ Organizovaná skupina může sloužit k jednorázové spáchání trestného činu, není zapotřebí kontinuální páchání trestné činnosti. Podle § 17 písm. b) TZ je zde z hlediska zavinění vyžadován úmysl.⁵¹

U dalšího znaku se jedná o recidivu odsouzení pachatele za trestný čin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy, pokud rozsudek nabyl právní moci. U odsouzení není podmínkou, aby došlo k výkonu trestu. Co se týče potrestání pachatele, je třeba, aby byl pachatel nejen odsouzen, ale i částečně vykonal uložený trest. K odsouzení nebo potrestání však muselo dojít v posledních třech letech. Je zde kladen velký důraz na přísnější stanovení trestů pro recidivisty spojené s výrobou drog. Podle § 17 písm. b) postačuje z hlediska zavinění nedbalost.⁵²

Pojem **značný rozsah** podle judikatury označuje desetinásobek většího rozsahu, tedy stonásobek množství většího než malého. I když bude s omamnou nebo psychotropní látkou či jedem zacházeno ve značném rozsahu, vždy se přihlíží i k dalším okolnostem případu. Další okolnosti mohou zahrnovat stanovení látky či jedu, o kterou se v daném případě jedná, jaká újma mohla nastat nebo nastala v důsledku užití OPL, jaký zisk mohl pachatel obdržet, chtěl obdržet nebo obdržel nebo i po jak dlouhou dobu

⁴⁹ ŠÁMAL, P., a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2016. s. 101.

⁵⁰ ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. července 2016. Spisová značka 11 Tdo 930/2016. [Online] [15. Únor 2019.] Dostupné z WWW: <https://iudictum.cz/118969/11-tdo-930-2016>.

⁵¹ NOVOTNÝ, F. *Trestní zákoník 2010*. Praha : Eurounion, 2010. s. 582.

⁵² ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář*, 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2871.

pachatel s nedovolenými látkami nakládal. Z hlediska zavinění postačí nedbalost s odkazem na § 17 písm. b) TZ.⁵³

Pro naplnění znaku spáchání trestného činu ve **větším rozsahu vůči dítěti** se rozumí spáchání takového trestného činu vůči osobě mladší osmnácti let. Postačí, pokud je trestný čin spáchán vůči jedné osobě. Větším rozsahem je podle judikatury míněn alespoň desetinásobek množství většího než malého. Pachatel nemusí znát věk osoby, ale postačuje, že vzhledem k okolnostem a ke svým osobním poměrům tuto skutečnost měl a mohl vědět. Z hlediska zavinění postačí nedbalost s odkazem na § 17 písm. b) TZ.

U spáchání trestného činu v **množství větším než malém vůči dítěti mladšímu patnácti let** je kladen důraz na konkrétní věkovou hranici u dítěte, kde se předpokládá vyšší škodlivý účinek drog.⁵⁴

4.3 K odst. 3

(3) Odnětím svobody na osm až dvanáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) způsobil-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví,

b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch,

c) spáchá-li takový čin ve velkém rozsahu, nebo

d) spáchá-li takový čin ve větším rozsahu vůči dítěti mladšímu patnácti let.^{55 a}⁵⁶

I ve třetím odstavci se nachází okolnosti, které podmiňují použití vyšší trestní sazby. Z hlediska závažnosti se opět jedná o kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu.

Těžkou újmu na zdraví se rozumí ve smyslu § 122 odst. 2 TZ vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění. Vážnou poruchou zdraví se pak označuje například ztráta nebo značné oslabení funkce smyslového ústrojí, poškození důležitého orgánu nebo dlouhou dobu trvající porucha zdraví apod. Z hlediska zavinění lze těžkou újmu na

⁵³ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář*, 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2871.

⁵⁴ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník : komentář*. Praha : C.H.Beck, 2009. s. 2623.

⁵⁵ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 11, 2009, Sv. s. 419.

⁵⁶ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 91, 2009, Sv. s. 4375.

zdraví způsobit z nedbalosti, přičemž úmysl není vyloučen s odkazem na § 17 písm. b) TZ.⁵⁷

Podle § 138 odst. 1, 2 TZ se za **značný prospěch** považuje nejméně zisk ve výši 500 000 Kč. Trestným činem uvedeným v odstavci 1 může pachatel značný prospěch získat, jak pro sebe, tak i pro někoho jiného. Za trestné se považuje i jen projevení úmyslu dosáhnout značného prospěchu, i když ho pachatel nakonec získat nemusí. Z hlediska zavinění je třeba úmyslného zavinění, jelikož se jedná o pohnutku s odkazem na § 17 písm. b) TZ.⁵⁸

Výklad pojmu **velký rozsah** provádí z judikatura Nejvyššího soudu a označuje se tak desetinásobek značného rozsahu, a jelikož značný rozsah je stonásobek množství většího než malého, velkým rozsahem je tak tisícinásobek množství většího než malého.⁵⁹ Při zjišťování, zda došlo ke spáchání trestného činu ve velkém rozsahu se stejně jako u značného rozsahu podle § 283 odst. 2 písm. c) TZ zohledňují i další okolnosti, jako je typ látky, její kvalita nebo jak dlouho pachatel s látkou nakládal. Z hlediska zavinění postačuje nedbalost s odkazem na § 17 písm. b) TZ.⁶⁰

Spáchání trestného činu ve větším rozsahu vůči dítěti mladšímu patnácti let pojednává stejně jako § 283 odst. 2 písm. d) o dítěti, kde se určuje hranice patnácti let, jelikož se v tomto věku očekává vyšší škodlivý účinek drog. Rozdíl je, že čin je spáchán ve větším rozsahu, místo množství většího než malém.

4.4 K odst. 4

(4) Odnětí svobody na deset až osmnáct let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li činem uvedený v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob nebo smrt,

b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo

⁵⁷ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník : komentář*. Praha : C.H.Beck, 2009. s. 1172.

⁵⁸ NOVOTNÝ, F. *Trestní zákoník 2010*. Praha : Eurounion, 2010. s. 583.

⁵⁹ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář, 2. vydání*. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2873.

⁶⁰ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář, 2. vydání*. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2871.

c) *spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.*^{61 a 62}

Čtvrtý odstavec obsahuje také kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu, jelikož stejně jako v předchozích dvou odstavcích se zde nachází okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby.

Těžká újma na zdraví byla již blíže vysvětlena v souvislosti s § 283 odst. 3 TZ. V daném případě je však kladen požadavek na působení těžké újmy na zdraví nejméně dvěma osobám.⁶³ Pojem **smrt** je vysvětlován jako biologická smrt mozku. Konkrétně se jedná o stav, kdy již nemůže dojít k obnovení všech životních funkcí. Z hlediska zavinění může být smrt způsobena pouze z nedbalosti. Pokud je smrt způsobena úmyslně, jedná se o trestný čin vraždy podle § 140 TZ v souběhu s trestným činem nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy podle § 283 TZ.⁶⁴

Prospěch velkého rozsahu představuje podle § 138 odst. 1, 2 TZ zisk ve výši nejméně 5 000 000 Kč. Tento prospěch může získat pachatel jak pro sebe, tak i pro někoho jiného. Z hlediska zavinění postačí projev úmyslu získání takový prospěch, i když ho pachatel nedosáhl, se jedná o pohnutku s odkazem na § 17 písm. b) TZ.⁶⁵

Za **organizovanou skupinu působící ve více státech** se označuje organizovaná skupina, která působí nejméně ve dvou státech, které jsou členskými státy Evropské unie, přičemž jedním z nich může být i Česká republika. Z hlediska zavinění se vyžaduje úmysl ve smyslu § 17 písm. b) TZ.⁶⁶

4.5 K odst. 5

*(5) Příprava je trestná.*⁶⁷

⁶¹ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 11, 2009, Sv. s. 419.

⁶² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 91, 2009, Sv. s. 4376.

⁶³ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník : komentář*. Praha : C.H.Beck, 2009. s. 2625.

⁶⁴ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník : komentář*. Praha : C.H.Beck, 2009. s. 1298.

⁶⁵ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník : komentář*. Praha : C.H.Beck, 2009. s. 2625.

⁶⁶ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář, 2. vydání*. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2875.

⁶⁷ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 11, 2009, Sv. s. 419.

Příprava trestného činu není obecně trestná. Příprava trestného činu je dle § 20 odst. 2 TZ trestná jen u zvlášť závažných zločinů, pokud tak navíc zákonodárce výslovně stanoví.⁶⁸

⁶⁸ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník : komentář*. Praha : C.H.Beck, 2009. s. 2626.

5 ANALÝZA SKUTKOVÉ PODSTATY TRESTNÉHO ČINU PŘECHOVÁVÁNÍ OMAMNÉ A PSYCHOTROPNÍ LÁTKY A JEDU PODLE § 284 TZ A VÝKLAD VYBRANÝCH ZÁKONNÝCH ZNAKŮ

Šestá kapitola detailně představuje druhý vybraný drogový trestný čin. Každá podkapitola postupně vysvětluje všechny odstavce daného trestného činu, tak jak je definuje trestní zákoník.

5.1 K odst. 1

(1) Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává v množství větším než malém omamnou látku konopí, pryskyřici z konopí nebo psychotropní látku obsahující jakýkoli tetrahydrokanabinol, izomer nebo jeho stereochemickou variantu (THC), bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.⁶⁹

Jelikož skutková podstata poprvé popisuje znaky trestného činu, označuje se jako základní. Skutkovou podstatu daného drogového trestného činu lze považovat za popisnou, jelikož neodkazuje na žádnou jinou právní normu. Jelikož zde dochází ke zmnožení znaků určitého druhu lze označit skutkovou podstatu trestného činu za složitou.⁷⁰

Objektem daného trestného činu je zájem na ochraně lidské společnosti proti jejímu možnému ohrožení, které vychází z nekontrolovaného nakládání s omamnými a psychotropními látkami konopí a pryskyřice z konopí nebo látkami obsahující jakoukoli složku THC v případech určených pro vlastní potřebu, jsou-li v množství větším než malém.

Objektivní stránku skutkové podstaty trestného činu tvoří přechovávání výše uvedených látek v množství větším než malém, v případě, že se tak děje pro vlastní potřebu.⁷¹

⁶⁹ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 11, 2009, Sv. s. 419 - 420.

⁷⁰ ŠÁMAL, P., a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2016. s. 101

⁷¹ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář*, 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2883.

Rostlinou konopí se rozumí podle § 2 písm. d) zákona o návykových látkách kvetoucí nebo plodonosný vrcholík rostliny z rodu konopí (*Cannabis*) nebo nadzemní části rostliny z rodu konopí, společně s vrcholíkem. Pryskyřice z konopí je podle čl. 1 písm. d) Jednotné úmluvy o omamných látkách z roku 1961 oddělená surová nebo čištěná pryskyřice, která je získávána z konopí. Když je následně tato pryskyřice z konopí stlačena do pevných kusů, vzniká z ní hašiš, který je zapsán v seznamu č. 3 nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek. THC neboli tetrahydrokanabinol je hlavní účinná látka, která se nachází v rostlině konopí. Za izomer se označuje sloučenina, která má molekulu se stejným sumárním vzorec jako výše uvedené THC, ale oproti THC má jiné uspořádání atomů a tím se mění jak fyzické, tak i chemické vlastnosti izomeru. Následně stereochemická varianta izomeru označuje sloučeninu, která má oproti izomeru odlišné uspořádání atomů v molekule.⁷²

Přechovávání pro vlastní potřebu znamená jakýkoliv způsob držení konopí, pryskyřice z konopí nebo jiné psychotropní látky, která obsahuje THC. Při přechovávání nemusí mít pachatel danou látku přímo u sebe, ale stačí, pokud ji má ve své moci. To znamená, že ji má uloženu například v sejfě nebo i u někoho jiného. Pro naplnění skutkové podstaty trestného činu nezáleží na délce doby přechovávání dané látky, ale může se tato skutečnost odrazit na druhu trestu a jeho výměře. Přechovávání podle § 284 TZ musí být vykonáváno pouze pro vlastní potřebu, na rozdíl od přechovávání pro jiného, které představuje § 283 TZ.⁷³

Subjektem daného trestného činu může být jakákoliv fyzická nebo právnická osoba, která je trestně odpovědná. Z toho důvodu se jedná o obecný subjekt trestného činu.

Z hlediska subjektivní stránky se u tohoto trestného činu vyžaduje úmyslné zavinění ve smyslu § 13 odst. 2 trestního zákoníku.⁷⁴

5.2 K odst. 2

(2) Kdo neoprávněně pro vlastní potřebu přechovává jinou omamnou nebo psychotropní látku než uvedenou v odstavci 1 nebo jed v množství větším než malém,

⁷² HRUŠKA, J. Drogové trestné činy de lege lata a de lege ferenda. *Trestní právo 3/2011*. Praha : Novartix, 2011. s. 10.

⁷³ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář*, 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2884.

⁷⁴ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník : komentář*. Praha : C.H.Beck, 2009. s. 2634.

*bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.*⁷⁵

Stejně jako u § 284 odst. 1 TZ jde o skutkovou podstatu základní. Obdobně jako v odstavci 1 je složitá, a jelikož se zde odkazuje na § 284 odst. 1 TZ, jedná se o skutkovou podstatu odkazující.

Objektem daného trestného činu dle § 284 odst. 2 TZ je zájem na ochraně lidské společnosti proti možnému ohrožení, které vychází z nekontrolovaného nakládání s jedy, omamnými a psychotropními látkami.⁷⁶

Objektivní stránku tvoří přechovávání látek, které jsou určeny pro vlastní potřebu, přičemž se tak děje v množství větším než malém.

Za **jinou omamnou nebo psychotropní látku** se podle § 284 odst. 2 TZ označují látky, které jsou uvedeny v přílohách 1-7 nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek.

Přechovávání pro vlastní potřebu podle § 284 odst. 2 TZ označuje jakýkoli způsob držení jiných omamných nebo psychotropních látek nebo jedů než jsou uvedené v prvním odstavci ve své moci. Přechovávání je nutné vykonávat pro vlastní potřebu.

Subjekt daného trestného činu je kterákoliv fyzická nebo právnická osoba, která je trestně odpovědná. Tento subjekt se označuje jako subjekt obecný.

Z hlediska subjektivní stránky se u tohoto trestného činu vyžaduje úmyslné zavinění ve smyslu § 13 odst. 2 trestního zákoníku.⁷⁷

5.3 K odst. 3

*(3) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve větším rozsahu.*⁷⁸

Třetí odstavec obsahuje okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby, čímž dochází ke zvýšení závažnosti trestného činu podle § 284 odst. 1 TZ, a proto se jedná o kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu.

⁷⁵ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 11, 2009, Sv. s. 420.

⁷⁶ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář*, 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2885.

⁷⁷ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník : komentář*. Praha : C.H.Beck, 2009. s. 2634 – 2635.

⁷⁸ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 11, 2009, Sv. s. 420.

Větší rozsah označuje desetinásobek množství většího než malého. Větší rozsah je vykládán usnesením Nejvyššího soudu sp. zn. 15 Tdo 1003/2012. Dále se při posuzování přihlíží k dalším okolnostem, jako je typ látky, její kvalita nebo velikost ohrožení, které daným trestným činem mohlo nastat, nebo skutečně nastalo.

K této okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, postačuje ve smyslu § 17 písm. b) TZ nedbalost.⁷⁹

5.4 K odst. 4

(4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 ve značném rozsahu.⁸⁰

Obdobně jako ve třetím odstavci se i zde je přítomna okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby a proto se jedná o kvalifikovanou skutkovou podstatu trestného činu.

Značným rozsahem se označuje desetinásobek většího rozsahu a tedy stonásobek množství většího než malého. Pojem značný rozsah také vymezuje usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 15 Tdo 1003/2012. Stejně jako ve třetím odstavci se při posuzování trestného činu přihlíží k dalším okolnostem, jak je typ přechovávané látky, její kvality nebo síla ohrožení, které daným trestným činem skutečně nastalo nebo mohlo nastat.

K této okolnosti, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby, postačuje ve smyslu § 17 písm. b) TZ nedbalost.⁸¹

⁷⁹ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář*, 2. vydání. Praha : C.H.Beck, 2012. s. 2871.

⁸⁰ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. *Sbírka zákonů České republiky*. Částka 11, 2009, Sv. s. 420.

⁸¹ ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník : komentář*. Praha : C.H.Beck, 2009. s. 2636.

6 KOMPARACE TRESTNĚPRÁVNÍ ÚPRAVY ZVOLENÝCH „DROGOVÝCH“ TRESTNÝCH ČINŮ S ODPOVÍDAJÍCÍ PRÁVNÍ ÚPRAVOU VE VYBRANÉ ZEMI EU

Drogové trestné činy jsou ve Spolkové republice Německo (SRN) upraveny ve zvláštním zákoně o omamných látkách, tzv. Betäubungsmittelgesetz (BtMG). Tento zákon není součástí německého trestního zákoníku. Zákon o omamných látkách vyšel v platnost 28. července 1981 a účinnosti nabyl 1. ledna 1982. Zákon Betäubungsmittelgesetz nahradil původní Opiumgesetz, zákon o opiátech, z roku 1930. Původní zákon o opiátech se stal nedostatečným především z důvodu, že byl pojat jako správně právní norma, který se soustředil hlavně na úpravu legálního nakládání s omamnými látkami. Z praktického hlediska však tento zákon nebyl příliš úspěšný. Dvěma hlavními důvody byly nepřiměřené nízké nejvyšší možné tresty, kdy pachateli hrozil maximálně trest odnětí svobody s horní hranicí tři roky, a také nedostatečné prosazování práva, neboť od roku 1933 bylo zaznamenáno 373 odsouzení.

Potřeba nové právní úpravy vznikla již v 70. letech 20. století jako reakce na společenskou a politickou situaci. V německé společnosti se začínal rozvíjet obchod s drogami a docházelo k jejich zvýšenému užívání. V roce 1968, kdy proběhly studentské protesty, se začal rozšiřovat hašiš a na začátku 70. let došlo k rozšíření také LSD. V rámci politické situace docházelo k uzavírání mezinárodních smluv, nejvýznamnější z nich byla Jednotná úmluva OSN o omamných látkách z roku 1961, která měla sjednocovat všechny smlouvy předchozí.⁸²

V první polovině 70. let se začal do země dovážet heroin a o několik let později také kokain. Syntetické drogy se na německém trhu začaly objevovat od poloviny 80. let. Všechny tyto skutečnosti vedly ke zvýšení povědomí veřejnosti o omamných látkách, a proto se zákonodárci začali zabývat novelizací právní úpravy v této oblasti. Nový zákon měl reagovat na rychlý vývoj trhu s drogami, plnit povinnosti, které vyplývaly z uzavřených mezinárodních smluv a přísněji trestat pachatele drogových

⁸² SCHWIND, H.-D. *Kriminologie: Eine praxisorientierte Einführung mit Beispielen*. Kriminalistik, Verlagsgruppe Hüthig Jehle Rehm GmbH, 2011. s. 569.

trestných činů. V důsledku toho vznikl již zmiňovaný zákon Betäubungsmittelgesetz, který měl trestat pachatele nejen za přestupky, ale zavedl také trestné činy spojené s nedovoleným nakládáním s omamnými látkami.

Oproti původnímu zákonu o opiátech zavedl vyšší tresty za dané trestné činy. Nejvyšším možným trestem byl do té doby trest odnětí svobody v délce trvání na čtyři roky. V současnosti je nejvyšším možným trestem odnětí svobody na deset až patnáct let za zvláště závažné činy.⁸³ Nový zákon zavádí také **zásadu terapie místo trestu**. Tento pojem bude vysvětlen v další části kapitoly. Je zde kladen značný důraz na prevenci, a to jak prevenci individuální, tak i generální. Začala vznikat také různá zařízení, která pomáhala s léčbou drogově závislých. Prevence se dostala i na základní školy, kde se výuka o omamných látkách stala povinným předmětem. Studenti byli seznamováni se všemi známými druhy drog a zároveň s jejich negativními účinky na lidský organismus.⁸⁴

Zákon BtMG o omamných látkách, se řadí mezi spolkové správní zákony s teritoriální účinností na celém území Spolkové republiky Německo. Obsahem zákona z roku 1981 je úprava požadavků legálního nakládání s omamnými látkami, postup při udělování povolení dovozu a vývozu těchto látek a léčiv. Daný zákon se skládá z osmi částí. První část zákona se zabývá definicemi základních pojmů. Další část definuje postup pro získání povolení k obchodování s omamnými látkami. Třetí část se zabývá povinnostmi při obchodování s omamnými látkami. Čtvrtá část zákona se týká monitorování dané oblasti. Následující část se zabývá předpisy pro orgány státní správy. Šestá část pojednává o trestněprávních aspektech, kde jsou vyjmenována jednání, která jsou posuzována za trestné činy. Zákon umožňuje uložení dvou trestů, a to trestu odnětí svobody s nejvyšší možnou sazbou deseti až patnácti let či peněžitý trest. Předposlední část pojednává o drogově závislých pachatelích. Poslední částí obsahuje přechodná a závěrečná ustanovení.⁸⁵

Německý zákon o omamných látkách pojednává o Betäubungsmittel, což jsou v překladu omamné látky, které jsou obsaženy v přílohách daného zákona, přičemž

⁸³ WEBER, K. *Betäubungsmittelgesetz : Arzneimittelgesetz*. Beck Verlag, 2013. s. 1-8.

⁸⁴ SCHWIND, H.-D. *Kriminologie: Eine praxisorientierte Einführung mit Beispielen*. Kriminalistik, Verlagsgruppe Hüthig Jehle Rehm GmbH, 2011. s. 581.

⁸⁵ NĚMECKO. BETÄUBUNGSMITTELGESETZ. Gesetz über den Verkehr mit Betäubungsmitteln (Betäubungsmittelgesetz - BtMG). [Online] 1981. [1. Březen 2019.] Dostupné z WWW: https://www.gesetze-im-internet.de/btmg_1981/BtMG.pdf. s. 1-3.

seznam látek vychází z požadavků evropského a mezinárodního práva. Ve zmíněném seznamu látek se nenachází ty, jejichž užívání je společensky akceptováno, a proto jejich užívání není postihováno daným zákonem. Mezi látky, které jsou vyjmuty ze seznamu, náleží alkohol, nikotin, kofein nebo houby, které patří do čeledi muchomůrkovitých. Daný zákon rozděluje drogy na dvě skupiny. První z nich jsou drogy „měkké“, kam patří například marihuana nebo hašiš. Do druhé skupiny, tvrdých drog, patří například heroin nebo kokain.⁸⁶

Prvním rozdílem mezi německou a českou trestněprávní úpravou spočívá v tom, že úprava drogových trestných činů se nenachází přímo v trestním zákoníku, ale v samostatném zákoně BtMG. Tento zákon nerozlišuje látky omamné a psychotropní, jako je tomu u nás, ale vychází pouze z pojmu omamná látka. Dále se zde neřeší nakládání s jedy, což postihuje jiný zvláštní zákon Chemikaliengesetz.

Německý zákon o omamných látkách určuje pouze malé množství a množství nikoli malé. Dále se určuje množství normální, které se nachází mezi dvěma výše určenými hodnotami. V českém zákoně určuje dolní hranici vzniku trestné odpovědnosti množství větší než malé. Vymezení množství látky je důležité především pro posouzení možného vzniku trestní odpovědnosti nebo pro následné stanovení výše trestní sazby příslušného trestu.

Ustanovení, které je obdobné našemu hlavnímu drogovému trestnému činu dle § 283 TZ Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy a § 284 TZ Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu, je upraveno v německém zákoně o omamných látkách v sedmé části o přestupcích a trestných činech, přesněji dle § 29 až § 30b. Tyto paragrafy nemají samostatné názvy, jako je tomu v našem trestním zákoníku. Všechna ustanovení dle § 29 až § 30b jsou nazývány jako Straftaten, neboli Přestupky.⁸⁷

Podle § 30 bude trestem odnětí svobody na nejméně dva roky potrestán ten, kdo omamnou látku bez povolení pěstuje, vyrábí nebo s ní obchoduje dle § 29 odst. 1 č. 1, a zároveň je členem organizované skupiny, která je vytvořena k trvalému páčání těchto

⁸⁶ SCHWIND, H.-D. *Kriminologie: Eine praxisorientierte Einführung mit Beispielen*. Kriminalistik, Verlagsgruppe Hüthig Jehle Rehm GmbH, 2011. s. 569.

⁸⁷ KÖRNER, H., PATZAK, J a VOLKMER, M. *Betäubungsmittelgesetz (BtMG) Kommentar*. München : C.H.Beck, 2019. marg č. 26-36.

trestných činů. Dále tak bude potrestán ten, kdo podle § 29a odst. 1 č. 1 jedná za účelem dosažení zisku. Bude tak potrestán i ten, kdo omamné látky vydá, podá jinému nebo přenechá k přímé spotřebě, čímž může způsobit smrt nebo omamné látky v nikoli malém množství bez povolení dováží. V méně závažných případech lze uložit trest odnětí svobody v rozmezí od tří měsíců do pěti let.

Podle § 30a bude trestem odnětí svobody na nejméně pět let potrestán ten, kdo omamné látky v nikoli malém množství bez povolení pěstuje, vyrábí, obchoduje s nimi, vyváží nebo dováží dle § 29 odst. 1 č. 1, a přitom je členem organizované skupiny, která je vytvořená za účelem trvalého páčání zmíněných trestných činů. Stejně tak bude potrestán i ten, kdo jako osoba starší dvaceti jedna let určí jinou osobu, které je méně než osmnáct let, aby s omamnými látkami obchodovala nebo tyto látky alespoň dovážela, vyvážela, zcizovala, podávala nebo jinak uváděla do oběhu nebo podobná jednání podporovala. Dále tak bude potrestána osoba, která s omamnými látkami v nikoli malém množství obchoduje nebo je alespoň dováží, vyváží nebo si je opatřuje a přitom má s sebou střelnou zbraň nebo jiné předměty, které jsou způsobilé ke zranění dalších osob. V méně závažných případech je možné uložit trest odnětí svobody v rozmezí od šesti měsíců do deseti let.⁸⁸

Společným znakem obou ustanovení je spáchání trestného činu organizovanou skupinou. Právní úpravy rozlišují odlišnou věkovou hranici u osoby, která je ovlivňována pachatelem při páčání trestného činu. Rozdíly mezi českou a německou trestněprávní úpravou jsou patrné především v rozdílné výši trestní sazby trestu odnětí svobody. Jestliže je omamná látka držena v malém množství a je určena k vlastní potřebě, pak může dojít podle principu ultima ratio k upuštění od potrestání. Princip ultima ratio považuje trestní postih až jako poslední možnost uplatňovanou ve společensky velmi škodlivých a nebezpečných situacích. Daný přístup byl do německého zákona o omamných látkách včleněn na základě takzvaného rozsudku Cannabis německého spolkového ústavního soudu z roku 1994. Postup, kdy dochází k upuštění od trestního postihu je však bez právního nároku, vychází tedy z individuálního posouzení případu. Zmíněný zákon upravuje tři možné způsoby,

⁸⁸ ŠEJVL, J. Právní úprava drogových trestných činů ve Spolkové republice Německo. *Drogy a zákon*. [Online] 3. Červenec 2006. [2. Březen 2019.] Dostupné z WWW: <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/68/609/Pravni-uprava-drogovych-trestnych-cinu-ve-Spolkove-republice-Nemecko>.

kterými lze trestní řízení ukončit. Pokud již bylo zahájeno trestní stíhání, ale obžaloba ještě nebyla podána, uplatní se postup dle § 31a odst. 1 zákona BtMG. Státní zástupce může zastavit trestní stíhání, pokud jsou splněny čtyři základní podmínky. Mezi zmíněné podmínky patří, zda vina pachatele je nízká, pokud na pokračování trestního stíhání není veřejný zájem, anebo pokud pachatel dovezl, vyvezl, provezl nebo nabyl omamnou látku za účelem vlastní potřeby a v malém množství. Pokud byla obžaloba již podána, tak je možné, aby soud v jakékoli fázi soudního řízení zastavil trestní stíhání. Tento postup se řídí dle § 31a odst. 2 zákona BtMG. V druhém případě je třeba, aby byly splněny podmínky, které jsou zmíněny v předchozím případě, a navíc musí s postupem souhlasit jak státní zástupce, tak i obžalovaný. Jestliže nastane tento případ, nelze se proti rozsudku soudu odvolat. Podle § 29 odst. 5 zákona BtMG je také možné i v případě, kdy se případ řeší již v konečné fázi před soudem, aby soud po vlastním uvážení upustil od uložení trestu.

Podle znění zákona není malé množství omamné látky znakem skutkové podstaty trestného činu, a proto, i když se jedná o zákon, který je platný na celém území Spolkové republiky Německa, chybí jednotná úprava hraničního množství pro jednotlivé omamné látky. Určení malého množství je tak v kompetenci státních zastupitelství jednotlivých spolkových zemí. Tento fakt vede k nejednotnosti rozhodování v rámci celé země. Nastalou situaci nezměnilo ani vydání rozhodnutí německého spolkového ústavního soudu, který se nazývá Bundesverfassungsgericht a byl vydán v roce 1994. V rámci posudku č. 90, 145, nazývaného jako Cannabis, bylo zkoumáno, zda zákon Betäubungsmittelgesetz není protiústavní a dále bylo vydáno pravomocné rozhodnutí o sjednocení praxe státních zastupitelství jednotlivých spolkových zemí ohledně postupu dle § 31a zákona BtMG, jehož součástí bylo upozornění na zákaz neúměrných trestů vyplývajících z německé ústavy.⁸⁹ Od této chvíle by již držení konopí nemělo vést k trestnímu stíhání, pokud jsou splněny čtyři podmínky a těmi jsou držení pro vlastní potřebu, držení omamné látky v malém množství, jedná se u pachatele o občasné užívání a nevzniká žádná újma jiným osobám. Díky tomuto rozhodnutí ústavního soudu byly v jednotlivých spolkových zemích vydány obecné postupy, ale i tak se tyto jednotlivé postupy od sebe odlišovaly danou

⁸⁹ NĚMECKO. BUNDESVERFASSUNGSGERICHT. Beschluss vom 09. März 1994 - 2 BvL 43/92. [Online] [2. Březen 2019.] Dostupné z WWW: https://www.bundesverfassungsgericht.de/e/ls19940309_2bvl004392.html

formou a úpravou.⁹⁰ Stanovení hranice množství u jednotlivých omamných látek zůstalo i nadále v jednotlivých spolkových zemích odlišné, i přes vydání pokynů ministerstva spravedlnosti z roku 1994 a následně v roce 2011. V těchto pokynech byla stanovena orientační hranice malého množství. Pro produkty z konopí byla orientační hranice stanovena na 10 g, u kokainu, heroinu a amfetaminu na 0,5 g a u ostatních látek maximálně na 3 běžné dávky.⁹¹ I toto množství jednotlivých omamných látek bylo pouze orientační, a proto určení malého množství vychází z vymezení obecné denní poptávky po omamné látce ze strany nezávislého konzumenta.⁹² Množství, které je vymezené jako obecná denní poptávka po omamné látce ze strany nezávislého konzumenta se však ve většině spolkových zemí liší. Spolkové země, kde se nepatrné množství u konopí stanovilo na 6 g jsou například Bavorsko, Brémy, Sasko a další. Nejvyšší možnou hranicí je 10 g, která platí v Berlíně, Porýní-Falc a Durynsku.

Dále je uváděno normální množství omamné látky. Toto množství se nachází mezi hodnotami malého a nikoli malého množství. Normální množství zakládá trestní odpovědnost a je postihováno dle uvedeného zákona. V zákoně však chybí bližší definice, toho co je přesně považováno za normální množství. Zatímco množství nikoli malé je v zákoně jasně definováno. Pokud se jedná o množství nikoli malé, hrozí pachateli vyšší trestní sazba trestu odnětí svobody. Pro stanovení vyšší trestní sazby trestu odnětí svobody je třeba obchodovat bez povolení s množstvím omamné látky nikoli malým dle §29a odst. 1 č. 2 *Betäubungsmittelgesetz*, nedovoleně dovést množství omamné látky nikoli malé dle §30 odst. 1 č. 4 *BtMG*, být součástí organizované zločinecké skupiny, která pěstuje, vyrábí, obchoduje, dováží a vyváží množství omamné látky nikoli nepatrné podle §30a odst. 1 *BtMG* nebo pokud pachatel spolu s nedovoleným obchodováním, dovozem, vývozem nebo obstaráváním nikoli nepatrného množství omamné látky má u sebe střelnou zbraň nebo nějaké jiný předmět, který je způsobilý k ublížení na zdraví jiné osobě podle §30a odst. 2 č. 2 *BtMG*. Bez ohledu na množství omamné látky jsou vyšší tresty stanoveny v případě, kdy se jedná o trestný čin vůči mladistvému, pokud pachatel nabízí omamnou látku osobě mladší osmnácti let dle § 29a odst. 1 č. 2 *BtMG*, vykonává profesionálně trestnou činnost za účelem prodeje, dovozu, vývozu a výroby omamných látek dle §29 odst. 3 č. 2 *BtMG*

⁹⁰ MALEK, K. *Betäubungsmittelstrafrecht*. München : C.H.Beck, 2008. s. 235-236.

⁹¹ Justizverwaltungsvorschriften-Online. Die Justiz des Landes Nordrhein-Westfalen. [Online] [3. Březen 2019.] Dostupné z WWW: <http://www.jvv.nrw.de/anzeigeText.jsp?daten=969>.

⁹² MALEK, K. *Betäubungsmittelstrafrecht*. München : C.H.Beck, 2008. s. 239.

nebo jestliže danou trestnou činností ohrozí zdraví skupiny osob dle § 29 odst. 3 č. 2 BtMG. Uvedené činnosti považuje daný zákon za závažné a v případě, že je naplněna skutková podstata příslušného trestného činu, ustupuje se od uložení peněžitých trestů místo trestu odnětí svobody a navíc se spodní hranice trestní sazby trestu odnětí svobody posouvá u jednotlivých případů na jeden dle § 29 odst. 1 a § 29 odst. 3 BtMG, dva dle § 30 BtMG nebo pět let dle § 30a BtMG.

Předtím než vznikl zákon *Betäubungsmittelgesetz* byl postup při určování množství nikoli malého zcela rozdílný v rámci jednotlivých spolkových zemí. Pro definování množství nikoli malého se používala cena, absolutní váha nebo obsah účinné látky.⁹³ Jakmile vešel v platnost zákon BtMG, který množství nikoli malé definuje jako znak skutkové podstaty, bylo třeba sjednotit způsob určení tohoto množství ve všech spolkových zemích a tím zajistit jednotnost. Pro určení hranice množství nikoli malého slouží rozhodnutí spolkového nejvyššího soudu, který se nazývá *Bundesgerichtshof*. Toto rozhodnutí vychází pro určení množství nikoli malého z obsahu účinné látky. Pro nejčastěji užívaní omamné látky jsou hranice obsahu účinné látky stanoveny u konopných produktů na 7,5 g THC⁹⁴, u kokainu na 5 g KHC⁹⁵ nebo u amfetaminu na 10 g amfetaminové báze.⁹⁶

V rámci sedmé části německého zákona o omamných látkách je zmíněna zásada **terapie místo trestu**. Tato možnost se uplatňuje u případů, kdy byl trestný čin spáchán pod vlivem omamné látky. Možný postup je pak takový, že místo trestu odnětí svobody může pachatel podstoupit léčebnou terapii. Možné řešení se odvíjí od stadia, v jakém se dané řízení nachází. Jsou zde možné tři možnosti. Pokud ještě nebyla podána obžaloba, je možné, aby státní zástupce společně se souhlasem příslušného soudu soudní řízení za totožným účelem pozastavil. Podmínkou je, že se jedná o spáchání trestného činu pod vlivem omamných látek, a při odsouzení hrozil pachateli trest odnětí svobody v maximální délce trvání dvou let. Poté je třeba, aby obviněný doložil, že absolvuje ochrannou protitoxikologickou léčbu. Důležitá je také vysoká pravděpodobnost znovu

⁹³ MALEK, K. *Betäubungsmittelstrafrecht*. München : C.H.Beck, 2008. s. 130.

⁹⁴ NĚMECKO. Bundesgerichtshof Urt. v. 18.07.1984, Az.: 3 StR 183/84. [Online] [3. Březen 2019.] Dostupné z WWW: https://www.jurion.de/urteile/bgh/1984-07-18/3-str-183_84/.

⁹⁵ NĚMECKO. Bundesgerichtshof Urt. v. 01.02.1985, Az.: 2 StR 685/84. [Online] [3. Březen 2019.] Dostupné z WWW: https://www.jurion.de/urteile/bgh/1985-02-01/2-str-685_84/.

⁹⁶ NĚMECKO. Bundesgerichtshof Urt. v. 11.04.1985, Az.: 1 StR 507/84. [Online] [3. Březen 2019.] Dostupné z WWW: https://www.jurion.de/urteile/bgh/1985-04-11/1-str-507_84/.

začlenění pachatele do společnosti dle § 37 odst. 1 BtMG. Stejně je možné postupovat i v případě, že již byla podána obžaloba. Soud tak vydá rozsudek, proti kterému se nelze odvolat dle § 37 odst. 2 BtMG. Třetí možností je odložení výkonu trestu v případě, že obžalovaný byl již pravomocně odsouzen za trestný čin spáchaný pod vlivem omamné látky a byl mu uložen trest odnětí svobody s maximální délkou trvání dvou let. V tomto případě může být odsouzený přemístěn do odvykacího ústavu. S tímto rozhodnutí však musí souhlasit nejen odsouzený, ale i soud, který o trestu rozhodoval. V případě umístění do odvykacího ústavu může být výkon trestu nebo zbytek trestu podmíněně pozastaven dle § 35 odst. 1 BtMG. Čas strávený v odvykacím zařízení se započítává do doby výkonu trestu, přičemž je možné maximálně uznat 2/3 uloženého trestu. Po vykonání trestu je třeba posoudit, zda je odsouzený dále nebezpečný pro společnost. Pokud odsouzený pro společnost nepředstavuje riziko, je možné odsouzeného podmíněně propustit dle § 36 odst. 1 BtMG. V opačném případě je třeba dokončit výkon trestu.⁹⁷

Podle českého trestního zákoníku je možné uložit za spáchání drogového trestného činu trest odnětí svobody, zákaz činnosti nebo propadnutí věci. Na základě německého zákona o omamných látkách je možné uložit trest odnětí svobody nebo v určitých případech uplatnit terapii v odvykacím zařízení. V případě, že jsou splněné výše zmíněné čtyři základní podmínky, je možné upustit od výkonu trestu.

Německý zákon o omamných látkách nezná v české právní úpravě používané pojmy, které jsou současně znaky skutkových podstat příslušných trestných činů - množství větší než malé, ani větší, značný či velký rozsah. Naproti tomu německá právní úprava vychází z pojmů - množství malé, normální množství a množství nikoli malé, přičemž malé množství není považováno za znak skutkové podstaty, který by zakládal trestní odpovědnost. V tomto případě je naopak brán jako znak, který většinou vede k upuštění od trestního stíhání. Malé množství není přesně stanoveno v zákoně a jeho hodnota záleží na úvaze státních zastupitelství jednotlivých spolkových zemí. Jediné přesně stanovené hodnoty jsou v případě množství nikoli malého.

⁹⁷ NĚMECKO. BETÄUBUNGSMITTELGESETZ. Gesetz über den Verkehr mit Betäubungsmitteln (Betäubungsmittelgesetz - BtMG). [Online] 1981. [1. Březen 2019.] Dostupné z WWW: https://www.gesetze-im-internet.de/btmg_1981/BtMG.pdf. s. 21-23.

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že trestněprávní úprava drogových trestných činů v České republice je celkově přísnější než ve Spolkové republice Německo.

ZÁVĚR

Cílem práce je jednoznačné stanovení podmínek trestní odpovědnosti za dva vybrané drogové trestné činy „nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy“ podle § 283 TZ a „přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu“ podle § 284 TZ a stanovení odlišností trestněprávní úpravy zvolených drogových trestných činů v České republice s odpovídající právní úpravou ve vybrané zemi EU.

Bakalářská práce byla rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická část je zahrnuta ve druhé a třetí kapitole, zatímco praktická část je obsažena ve čtvrté až šesté kapitole práce.

Druhá kapitola bakalářské práce definuje základní pojmy z oblasti drogových trestných činů. Jsou zde popsány pojmy, jako je omamná a psychotropní látka, jed, prekursor nebo přípravek obsahující omamnou a psychotropní látku. Dále se v této kapitole nachází charakteristika všech drogových trestných činů. V podkapitole jsou stručně charakterizovány drogové trestné činnosti v České republice.

Třetí kapitola zachycuje vývoj předmětné právní úpravy drogových trestných činů na území našeho státu. Kapitola je rozdělena na tři hlavní části. Jedná se situaci před rokem 1961, poté období od roku 1961 až do roku 2009 a období od roku 2009 až do současnosti. Ze zachyceného historického vývoje lze vyčíst, že legislativní úprava v dané oblasti prošla řadou změn a úprav. Nejzásadnějšími změnami bylo však nejdříve zavedení zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon a poté vytvoření nového zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, který platí až do dnešních dob.

V další kapitole je provedena analýza skutkové podstaty vybraného drogového trestného činu. Tím je dle § 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy. Pátá kapitola zahrnuje analýzu skutkové podstaty dalšího vybraného drogového trestného činu, kterým je dle § 284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu. Analýzy skutkových podstat vybraných trestných činů stanovují podmínky, na jejichž základě vzniká trestní odpovědnost za tyto trestné činy a také jaké jsou okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby. Pro vypracování těchto dvou kapitol bylo čerpáno ze zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Při vytváření analýz skutkových podstat vybraných drogových trestných činů se jednalo o

hlavní zdroj informací. Vypracováním čtvrté a páté kapitoly byl splněn první cíl bakalářské práce, stanovily se podmínky trestní odpovědnosti za vybrané trestné činy.

Šestá kapitola zahrnuje komparaci znaků skutkových podstat drogových trestných činů dle § 283 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy a dle § 284 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu s odpovídající právní úpravou německého zákona o omamných látkách. Na základě vypracování této kapitoly je možné konstatovat, že česká právní úprava se od té německé celkově liší. Čerpáno bylo především z německého zákona Betäubungsmittelgesetz, v překladu zákona o omamných látkách. Tím byl splněn i druhý cíl bakalářské práce, srovnání odlišností právních úprav.

Na základě vypracování všech uvedených kapitol byly splněny stanovené cíle bakalářské práce.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. HRUŠKA, J. *Drogové trestné činy de lege lata a de lege ferenda. Trestní právo 3/2011*. Praha : Novatrix, 2011. 34s. ISSN 1211-2860.
2. KÖRNER, H., PATZAK, J a VOLKMER, M. *Betäubungsmittelgesetz (BtMG) Kommentar*. München : C.H.Beck, 2019. 2441s. 978-3-406-72440-4.
3. KUČHTA, J. *Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část*. Praha : C. H. Beck, 2009. 656s. 978-80-7400-047-8.
4. MAHDALÍČKOVÁ, J. *Zákon o návykových látkách - komentář*. Praha : Wolters Kluwer, 2017. 214s. 978-80-7552-617-5.
5. MALEK, K. *Betäubungsmittelstrafrecht*. München : C.H.Beck, 2008. 392s. 978-3-406-64925-7.
6. NOVOTNÝ, F. *Trestní zákoník 2010*. Praha : Eurounion, 2010. 840s. 978-80-7317-084-4.
7. NOŽINA, M., VANĚČEK, M. *Národní protidrogová centrála 1991-2016*. Praha : Tiskárna ministerstva vnitra ČR, 2016. 130s. ISBN 978-80-270-0640-3.
8. SCHWIND, H.-D. *Kriminologie: Eine praxisorientierte Einführung mit Beispielen*. místo neznámé : Kriminalistik, Verlagsgruppe Hüthig Jehle Rehm GmbH, 2011. 581s. 978-3-7832-0808-5.
9. SOTOLÁŘ, A., a kol. *Povaha problému zneužívání drog v mezinárodních souvislostech. Trestní právo*. Praha : Novartix, 2000. 34s. 1211-2860.
10. SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. 290s. 978-80-7380-389-6.
11. ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník : komentář*. Praha : C.H.Beck, 2009. 3285s. ISBN 978-80-7400-109-3.
12. ŠÁMAL, P. *Trestní zákoník I+II - velký komentář, 2. vydání*. Praha : C.H.Beck, 2012. 3632 s. ISBN 978-80-7400-428-5.
13. ŠÁMAL, P., a kol. *Trestní právo hmotné. 8. vyd.* Praha : Wolters Kluwer, 2016. 1052s. 978-80-7552-358-7.

14. WEBER, K. *Betäubungsmittelgesetz : Arzneimittelgesetz*. München : Beck Verlag, 2013. 2076s. 978-3-406-64671-3.
15. ZEMAN, P. Vývoj právní úpravy některých prostředků odhalování a stíhání drogové kriminality po roce 1990. *Trestněprávní revue*. Praha : C.H.Beck, 2007. 32s. ISSN 1213-5313.
16. ZEMAN, P, ŠTEFUNKOVÁ, M a TRÁVNÍČKOVÁ, I. *Drogová kriminalita a trestní zákoník*. Praha : Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. 224s. ISBN 978-80-7338-151-6.

Legislativní zdroje

1. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 11.
2. ČESKO. Nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2013, částka 178.
3. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. *Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu*. [Online] 2014. [7. Leden 2019]. Dostupné z WWW: [http://www.nsoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/0/7690AFC23B0EB1B8C1258368004675DF/\\$file/Rozhodnuti%20-%20Tpjn%20301_2013.pdf](http://www.nsoud.cz/judikatura/ns_web.nsf/0/7690AFC23B0EB1B8C1258368004675DF/$file/Rozhodnuti%20-%20Tpjn%20301_2013.pdf).
4. ČESKO. ÚSTAVNÍ SOUD. *Nález Ústavního soudu č. 259 ze dne 23. července 2013 sp. zn. Pl. ÚS 13/12*. [Online] 2013. [7. Leden 2019] Dostupné z WWW: <http://www.zakony.cz/zakony/2013/251/zakon-259-2013-Sb-nalez-ustavniho-soudu-ze-dne-23-cervence-2013-sp-zn-pl-us-13-12-ve-veci-navrhu-na-zruseni-289-SB2013259>.
5. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. *Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. července 2014. Posouzení rozsahu množství drogy po účinnosti nálezu č. 259/2013 Sb. Sp. zn. 5 Tdo 714/2014*. [Online] 2014. [9. Leden 2019] Dostupné z WWW: <http://kraken.slv.cz/5Tdo714/2014>.
6. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. *Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. března 2016. Spisová značka 11 Tdo 131/2016*. [Online] 2016. [9. Leden 2019]. Dostupné z WWW: <http://www.zakony.cz/soudni-rozhodnuti/nejvyssi-soud/2016/151/judikat-ns-11-Tdo-131-2016-GNS20161667>.

7. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu č. 15 ze dne 13. března 2014 [online]. In *Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, Česká republika. 2014.* [1. Únor 2019]. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/mnozstvi-vetsi-nez-male.aspx>.
8. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. Usnesení Nejvyššího soudu č. 50 ze dne 9. listopadu 2011. In *Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek, Česká republika. 2011.* [Online] [10. Únor 2019]. Dostupné z WWW: [http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/6456FCB1EB295A93C1257A4E00674572?openDocument&Highlight=0,.](http://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/6456FCB1EB295A93C1257A4E00674572?openDocument&Highlight=0,)
9. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. února 2017. Spisová značka 11 Tdo 1432/2016. [Online] 2016. [12. Únor 2019]. Dostupné z WWW: <http://kraken.slv.cz/11Tdo1432/2016>.
10. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. září 2016. Spisová značka 11 Tdo 705/2016. [Online] 2016. [12. Únor 2019]. Dostupné z WWW: <http://www.jurilogie.cz/ecli/ECLI:CZ:NS:2016:11.TDO.705.2016.3>.
11. ČESKO. NEJVYŠŠÍ SOUD. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. července 2016. Spisová značka 11 Tdo 930/2016. [Online] 2016. [15. Únor 2019]. Dostupné z WWW: <https://iudictum.cz/118969/11-tdo-930-2016>.
12. NĚMECKO. BETÄUBUNGSMITTELGESETZ. Gesetz über den Verkehr mit Betäubungsmitteln (Betäubungsmittelgesetz - BtMG). [Online] 1981. [1. Březen 2019]. Dostupné z WWW: https://www.gesetze-im-internet.de/btmg_1981/BtMG.pdf.
13. NĚMECKO. BUNDESVERFASSUNGSGERICHT. Beschluss vom 09. März 1994 - 2 BvL 43/92. [Online] 1994. [2. Březen 2019]. Dostupné z WWW: https://www.jurion.de/urteile/bverfg/1994-03-09/2-bvl-43_92/.
14. NĚMECKO. Bundesgerichtshof Urt. v. 18.07.1984, Az.: 3 StR 183/84. [Online] 1984. [3. Březen 2019]. Dostupné z WWW: https://www.jurion.de/urteile/bgh/1984-07-18/3-str-183_84/.
15. NĚMECKO. Bundesgerichtshof Urt. v. 01.02.1985, Az.: 2 StR 685/84. [Online] 1985. [3. Březen 2019]. Dostupné z WWW: https://www.jurion.de/urteile/bgh/1985-02-01/2-str-685_84/.

16. NĚMECKO. Bundesgerichtshof Urt. v. 11.04.1985, Az.: 1 StR 507/84. [Online] 1985. [3. Březen 2019]. Dostupné z WWW: https://www.jurion.de/urteile/bgh/1985-04-11/1-str-507_84/.

Elektronické zdroje

1. FIDESOVÁ, H. Drogy-info. *Historický nástin právní úpravy drogových trestných činů*. [Online] 2014. [10. Leden 2019]. Dostupné z WWW: http://txt.www.drogy-info.cz/index.php/drogova_situace/legislativni_ramec/aplikace_prava/historicky_nastin_pravni_upravy_drogovych_trestnych_cinu.
2. HUMPL, L. Na Ostravsku mohou být tisíce dávek nebezpečné drogy, varuje policie. *Týdeník policie*. [Online] 12. Září 2018. [6. Leden 2019]. Dostupné z WWW: <https://tydenikpolicie.cz/na-ostravsku-mohou-byt-tisice-davek-nebezpecne-drogy-varuje-policie/>.
3. Justizverwaltungsvorschriften-Online. *Die Justiz des Landes Nordrhein-Westfalen*. [Online] [3. Březen 2019]. Dostupné z WWW: <http://www.jvv.nrw.de/anzeigeText.jsp?daten=969>.
4. NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA SKPV PČR. Výroční zpráva. *Policie České republiky*. [Online] 2017. [6. Leden 2019]. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/soubor/vyrocnizprava-za-rok-2017.aspx>.
5. NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA SKPV PČR. Výroční zpráva. *Policie České republiky*. [Online] 2016. [6. Leden 2019]. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/soubor/vyrocnizprava-za-rok-2016.aspx>.
6. ŠEJVL, J. Právní úprava drogových trestných činů ve Spolkové republice Německo. *Drogy a zákon*. [Online] 3. Červenec 2006. [2. Březen 2019]. Dostupné z WWW: <http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/68/609/Pravni-uprava-drogovych-trestnych-cinu-ve-Spolkove-republice-Nemecko>.